

**Алгоритм реалізації пілотного проєкту
«Взаємодія уповноважених органів з питань пробації та установ виконання
покарань при умовно-достроковому звільненні засуджених до позбавлення
волі на певний строк або заміні невідбутої частини покарання більш
м'яким»
(далі – Пілотний проєкт)**

I. Актуальність реалізації Пілотного проєкту

1.1. Інститути умовно-дострокового звільнення та заміни невідбутої частини покарання більш м'яким є вираженням на практиці принципу гуманізму кримінального і кримінально-виконавчого права, та виступають ефективними механізмами заохочення осіб, які довели своє виправлення. Вони також, створюють передумови для скорочення чисельності засуджених до цього виду покарання з одночасним забезпеченням безпеки суспільства та держави. Практикою доведено, що тривалі строки відбування покарання у виді позбавлення волі негативно впливають на подальшу адаптацію особи, а інколи не виправдані взагалі через дострокове досягнення цілей призначеного судом покарання. Разом з тим, існує проблема відсутності підтримки та важливих інтервенцій після звільнення такої категорії засуджених. Особа залишається наодинці зі своїми потребами у найбільш сприятливий для вчинення рецидиву період. Вищевказане зумовлює необхідність нових підходів до умовно-дострокового звільнення та заміни невідбутої частини покарання більш м'яким щодо засуджених до позбавлення волі на певний строк.

1.2. Умови Пілотного проєкту поширюються на засуджених, які:
відбувають покарання в установах виконання покарань, що беруть участь у Пілотному проєкті;
мають відбутися 4 або більше місяців до настання строку можливого умовно-дострокового звільнення або заміни невідбутої частини покарання більш м'яким;
планують проживати після звільнення в межах області (міста), де розташована УВП;
мають низький або середній ризик вчинення повторного правопорушення відповідно до оцінки ризиків вчинення повторного кримінального правопорушення та потреб;
виявили бажання брати участь у Пілотному проєкті та підписали угоду (Додаток 1).

1.3. Засуджені беруть участь у Пілотному проєкті на добровільній основі, після ознайомлення з умовами участі у ньому персоналом відділу соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими УВП.

1.4. Участь в Пілотному проєкті не є підставою для невиконання інших обов'язків та завдань відповідно до чинного законодавства.

II. Учасники Пілотного проєкту

2.1. Виконавці (організатори):

2.1.1. Департамент з питань виконання кримінальних покарань (Калівошко В.М., Величко Ю.В., Житник Г.В., Літвінова Ю.В.);

2.1.2. Державна установа «Центр пробації» (Яковець І.С., Мовчан А.І., Карандюк І.В., Ануфрієва Х.О.);

2.1.3. Проєкт «Супровід урядових реформ в Україні» (далі – проєкт SURGe) (Кочура О.В., Рудницьких М.І.);

2.1.4. Південно-Східне та Північно-Східне міжрегіональні управління з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України;

2.1.5. Керівники та відповідальні особи філій Державної установи «Центр пробації», залучені до участі у Пілотному проєкті;

2.1.6. Адміністрація пілотних установ виконання покарань (начальники відділів соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими);

2.1.7. Засуджені, які відбувають покарання у виді позбавлення волі;

2.1.8. Проєкт Пробації NORLAU (А. Бабак, Г. Сірий, М. Рудько);

2.1.9. Інші учасники – представники державних установ, громадських та релігійних організацій, які залучені до роботи з вищезазначеною категорією засуджених осіб (за згодою таких осіб та засуджених).

2.1.10. Представники проєкту SURGe спільно з Департаментом з питань виконання кримінальних покарань, ДУ «Центр пробації», Проєктом Пробації NORLAU складають робочу групу щодо реалізації Пілотного проєкту.

2.2. Загальна реалізація Пілотного проєкту покладається:

до звільнення – на начальників УВП

після звільнення – на керівників та відповідальних осіб філій Державної установи «Центр пробації», залучених до участі у Пілотному проєкті.

Безпосередня реалізація Пілотного проєкту покладається на начальників відділів соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими та персонал УОПП, які залучені до участі у Пілотному проєкті.

III. Реалізація Пілотного проєкту

3.1. Для реалізації Пілотного проєкту протягом 10 днів з дня його затвердження наказом створюються Робочі групи в пілотних УВП, до яких входять: заступник начальника УВП з соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими, начальник відділення СПС, який бере участь в

реалізації Пілотного проєкту або начальник ДСР, психолог, старший інспектор з підготовки до звільнення засуджених. та представник УОПП за місцем розташування УВП або проживання засудженого після звільнення або заміни покарання більш м'яким. Інші учасники можуть залучатися за потреби.

Представники Робочої групи беруть участь у навчанні програмам Курсу підготовки до звільнення (Додаток 2), яке організовується та проводиться проєктом SURGe.

3.2. Із засудженими, які виявили бажання взяти участь у Пілотному проєкті та відповідають вимогам п.1.2, укладається угода про участь у Пілотному проєкті між засудженим, установою виконання покарань та УОПП (Додаток 1). За можливості учасники Пілотного проєкту переводяться до дільниці соціальної реабілітації.

3.3. Протягом 10 днів з дати підписання угоди та проведення оцінки ризиків вчинення повторного правопорушення Робоча група спільно складає індивідуальний план підготовки засудженого до звільнення, обговорює питання його успішної реалізації, та визначає коло осіб, яких необхідно залучити залежно від визначених потреб засудженого. На цьому засіданні представник УОПП має бути присутнім особисто.

3.4. Індивідуальний план підготовки до звільнення має включати у себе проходження особою одного чи декількох модулів програми Курсів підготовки до звільнення відповідно до виявлених потреб (управління емоціями та почуттями, ефективне спілкування та подолання конфліктів, протидія саможигматизації та дискримінації, профорієнтація, фінансова грамотність, подолання залежностей, збереження та зміцнення здоров'я, цілепокладання та планування та ін.), лекційних та інших занять, а також заходів, спрямованих на розв'язання наявних проблем (щодо документування, працевлаштування після звільнення, лікування, пошуку житла, освіти, налагодження зв'язків з рідними тощо) з визначенням дій особи та членів Робочої групи, строків їх реалізації.

3.5. Стан реалізації індивідуального плану підготовки до звільнення, за потреби, але не рідше одного разу на два місяці, обговорюється на засіданнях Робочої групи (можливо у форматі відеоконференції) та за особистої участі засудженого й оформлюються протоколом. За потреби, до індивідуального плану підготовки до звільнення вносяться зміни і доповнення або залучаються соціальні працівники, педагоги чи суб'єкти соціального патронажу.

3.6. Старший інспектор з питань підготовки до звільнення здійснює координацію проведення заходів під час реалізації індивідуального плану підготовки до звільнення, та контролює його виконання.

3.7. Начальник відділення СПС (ДСР) залучає засудженого до реалізації соціально-виховних заходів за розробленим індивідуальним планом підготовки до звільнення.

3.8. Під час реалізації відповідних заходів індивідуального плану підготовки до звільнення, представник УОПП за місцем розташування УВП або місцем проживання засудженого після звільнення або заміни покарання більш м'яким, окрім роботи, що проводиться безпосередньо в УВП, забезпечує реалізацію заходів, що здійснюються за межами УВП (щодо сприяння у пошуку житла, документування, можливостей працевлаштування чи лікування тощо). За спільним рішенням Робочої групи представник УОПП може залучатися до заходів з підготовки до звільнення та вирішенні поточних питань безпосередньо в УВП.

3.9. За два тижні до настання строку, з якого можливе застосування умовно-дострокове звільнення або заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, здійснюється фінальна оцінка ризиків обов'язково за участю представника УОПП. Члени Робочої групи спільно з представником УОПП готують висновок щодо ризику вчинення повторного правопорушення засудженим, а також можливості реалізації основних потреб після звільнення або заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, роблять відмітку про результативність проведених заходів та зазначають рекомендації щодо подальшої роботи із засудженим.

3.10. На засіданні Комісії з умовно-дострокового звільнення, заміни невідбутої частини покарання більш м'яким (далі – Комісія) в УВП представник УОПП надає висновок щодо ризику вчинення повторного правопорушення засудженим, а також можливості реалізації основних потреб засудженого після звільнення. Цей висновок долучається разом із згодою засудженого на участь у Пілотному проєкті до матеріалів, які надсилаються до суду. На засідання Комісії в УВП, окрім представника УОПП, можуть запрошуватися й інші представники держаних органів та неурядових організацій.

3.11. Перед звільненням засудженого, старший інспектор з питань підготовки до звільнення інформує засудженого про місцезнаходження УОПП, куди йому необхідно з'явитися протягом 3 днів після звільнення, а також телефоном чи будь-яким іншим зручним способом інформує представника УОПП про дату звільнення засудженого.

IV. Апробація нових підходів до роботи із особами, звільненими умовно-дострокового, надання підтримки після звільнення

4.1. Про прибуття особи до УОПП, представник відповідного підрозділу повідомляє (електронною поштою або телефоном) робочу групу щодо реалізації Пілотного проєкту.

Повідомлення також направляється у разі відсутності інформації про звільненого та неможливості зв'язку з ним протягом 10-ти днів з моменту звільнення. У цьому разі, представник УОПП визначає доцільність виключення особи з проєкту або продовження участі в ньому та складає відповідну довідку.

4.2. Під час першого візиту звільненого до УОПП інспектор за потреби вносить зміни до індивідуального плану для кращої соціальної адаптації.

4.3. Строки реалізації запланованих заходів, передбачених індивідуальним планом, визначаються відповідно до потреб звільненого, але не більше, ніж 3 місяці.

4.4. З метою реалізації індивідуального плану УДЗ (умовно-достроково звільнених осіб) інспектор УОПП:

- сприяє звільненим особам у вирішенні соціальних проблем (оформлення документів, соціальної допомоги, пошук житла, працевлаштування тощо);

- за необхідності, здійснює перенаправлення звільнених до суб'єктів проведення реабілітаційних програм, програм зниження шкоди;

- веде облік успішності/неуспішності соціальної адаптації учасників Пілотного проєкту, виявляє причини та розробляє рекомендації щодо удосконалення цієї діяльності;

- проводить індивідуальне та групове консультування;

- пропонує направлення звільненого до інших соціальних програм чи суб'єктів;

- сприяє розповсюдженню інформації про послуги з лікування, догляду та підтримки, що надаються в межах регіону;

- розповсюджує серед звільнених інформаційно-просвітницькі матеріали з питань профілактики соціально небезпечних явищ, пропаганди здорового способу життя, інформування про безпечну статеву поведінку, мінімізацію шкоди від споживання наркотиків, про можливість проходження анонімного тестування на ВІЛ/СНІД (за їх наявності та у разі потреби);

- організовує соціально-психологічну підтримку звільненим та їх близькому оточенню: особисті зустрічі з членами родини, подання інформації щодо ходу виконання індивідуального плану на цьому напрямі, а також сприяє у проходженні сімейної терапії (у разі потреби та наявності ресурсів).

4.5. Стан реалізації індивідуального плану соціальної адаптації щомісячно обговорюється з усіма залученими суб'єктами.

4.6. У разі систематичного порушення особою умов участі в Пілотному проєкті інспектор УОПП приймає рішення про припинення або продовження роботи з особою. Продовження участі особи після порушень умов угоди можливе, якщо інспектор УОПП вважає це можливим та доцільним.

4.7. Про завершення реалізації плану або припинення роботи з особою інспектор УОПП готує звіт та інформує робочу групу щодо реалізації Пілотного проєкту.

V. Моніторинг результатів Пілотного проєкту

5.1. Представники проєкту SURGe та Проєкту Пробації NORLAU: здійснюють моніторинг та оцінку результатів Пілотного проєкту (Проєкт Пробації NORLAU – щодо пілотів у Білій Церкві та Харкові, проєкт SURGe – щодо решти пілотів); надають за запитом експертну допомогу адміністрації УВП та УОПП.

5.2. Робоча група щодо реалізації Пілотного проєкту: здійснює загальну координацію реалізації Пілотного проєкту; збирає та узагальнює звітну інформацію за результатами Пілотного проєкту; готує звіт про реалізацію Пілотного проєкту та рекомендації за результатами його впровадження до Міністерства юстиції України стосовно внесення необхідних змін до чинного законодавства та штатного розпису УВП та ДУ «Центр пробації» з метою організації виконання нових функцій і повноважень підпорядкованим персоналом.

VI. Термін реалізації Пілотного проєкту з 2020 року до 2021 року.

Додаток 1
до Алгоритму реалізації Пілотного
проєкту «Взаємодія уповноважених
органів з питань пробації та установ
виконання покарань при умовно-
достроковому звільненні засуджених до
позбавлення волі на певний строк або
заміні невідбутої частини покарання
більш м'яким»

**Угода
про участь у Пілотному проєкті
«Взаємодія уповноважених органів з питань пробації та установ виконання
покарань при умовно-достроковому звільненні засуджених до позбавлення
волі на певний строк або заміні невідбутої частини покарання більш
м'яким»**

_____	_____
дата	місце
Ця Угода, укладена між	установою виконання
покарань _____	в особі _____
_____	працівником уповноваженого
органу з питань пробації _____	_____ в
особі _____	та засудженим (далі -
учасник проєкту) _____	), який
засвідчує добровільну згоду на:	

участь у підготовці до звільнення на основі Індивідуального плану підготовки до звільнення;

участь у заходах соціальної адаптації спільно з працівником уповноваженого органу з питань пробації після звільнення умовно-достроково або заміни покарання більш м'яким.

Унаслідок того, що кожен випадок є індивідуальним, установа виконання покарань не гарантує результат, але забезпечує доступ до затвердженого переліку соціальних послуг і програм, а також захист інтересів засудженого при зверненні за такими послугами.

Учасник проєкту зі свого боку гарантує вчасне виконання всіх пунктів індивідуального плану підготовки до звільнення, а також заходів соціальної адаптації після нього.

Учасник проєкту дає згоду на обробку його персональних даних з метою реалізації Пілотного проєкту, включаючи їх передачу відповідним службам чи організаціям, залученим до реалізації індивідуального плану підготовки до звільнення

Учасник про володільця персональних даних, склад та зміст зібраних персональних даних, свої права, визначені законом, мету збору персональних даних та осіб, яким передаються його персональні дані повідомлений і відмовляється від будь-яких юридичних претензій на адресу установи виконання покарань та ДУ «Центр пробації».

ПІБ

підпис

ПІБ

підпис

ПІБ

підпис

Додаток 2
до Алгоритму реалізації пілотного
проєкту «Взаємодія уповноважених
органів з питань пробації та установ
виконання покарань при умовно-
достроковому звільненні засуджених до
позбавлення волі на певний строк або
заміні невідбутої частини покарання
більш м'яким»

КОНЦЕПЦІЯ ПРОГРАМИ КУРСУ ПІДГОТОВКИ ДО ЗВІЛЬНЕННЯ

Цільова група курсу:

Повнолітні засуджені чоловіки та жінки, які відбувають кримінальні покарання в установах виконання покарань різного рівня безпеки, та яким до звільнення залишилося 3 – 6 місяців.

Мета курсу:

сформувати у засуджених повнолітніх чоловіків та жінок, які звільняються з місць позбавлення волі, уявлення, знання, соціальні та життєві навички, необхідні для (1) успішної ресоціалізації та адаптації після звільнення, а також для (2) зменшення криміногенних потреб та ризиків вчинення нових правопорушень.

Тематичні модулі курсу:

1. Емоції та почуття
2. Ефективне спілкування
3. Протидія стигмі та дискримінації
4. Житло, навчання та працевлаштування
5. Збереження та зміцнення здоров'я
6. Цілепокладання та позитивна життєва перспектива

Для проходження засудженими персоналом, відповідальним за впровадження програми, *може бути обрано від одного до шести тематичних модулів Програми* відповідно до виявлених у ході оцінки факторів ризику та з урахуванням їхніх потреб.

Завдання курсу (у залежності від обраних модулів):

Модуль 1. Емоції та почуття

- 1) сформувати знання про емоції та почуття, їхній вплив на особистість;
- 2) сприяти розумінню засудженими своїх емоцій та почуттів;

- 2) сформувати навички управління імпульсивною поведінкою та реакціями;
- 3) сформувати навички конструктивного відношення до подразників, які призводять до прояву негативних емоцій.

Модуль 2. Ефективне спілкування

- 1) сприяти усвідомленню важливості ефективного спілкування;
- 2) сприяти відновленню/налагодженню стосунків з сім'єю/рідними;
- 3) формувати навички ефективного спілкування та асертивної поведінки;
- 4) формувати знання та вміння побудови стосунків з партнером/ партнеркою.

Модуль 3. Протидія стигмі та дискримінації

- 1) сприяти усвідомленню сутності стигми та дискримінації, їх впливу на життя людини;
- 2) сприяти усвідомленню сутності самостигматизації та важливості її подолання як умови успішної взаємодії з оточуючими після звільнення;
- 3) формувати навички протидії дискримінації.

Модуль 4. Житло, навчання та працевлаштування

- 1) формувати знання щодо практики відновлення документів;
- 2) сприяти усвідомленню важливості здобуття професії та працевлаштування для успішної адаптації після звільнення;
- 3) формувати навички пошуку житла та роботи;
- 4) формувати вміння планувати свій бюджет та керувати власними коштами;
- 5) розвинути навички позитивного мислення.

Модуль 5. Збереження та зміцнення здоров'я

- 1) розвивати розуміння важливості здорового способу життя;
- 2) сприяти формуванню знань та вмінь збереження здорового способу життя;
- 3) формувати знання про туберкульоз, ВІЛ/СНІД, гепатити В і С, методи їхньої профілактики та лікування;
- 4) формувати навички відновлення організму після тривалого стресу.

Модуль 6. Цілепокладання та позитивна життєва перспектива

- 1) формувати вміння постановки наближених та перспективних цілей;
- 2) розвивати вміння щодо здійснення планування ефективного досягнення цілей, аналізу перешкод на цьому шляху, а також нейтралізації таких перешкод просоціальними способами;

З) формувати внутрішню мотивацію до позитивних змін.

Методологічні засади курсу

В основу Курсу покладено когнітивно-поведінкову модель та теорію соціального навчання, використання яких показало свою ефективність при роботі з дефіцитами соціальних навичок та самореалізації соціально прийнятним шляхом. Крім цього, когнітивно-поведінкові втручання – ефективний інструмент для розвитку навичок соціальної компетентності, у тому числі комунікативних інструментів та навичок реалізації себе в сімейному і професійному житті. Базовою ідеєю когнітивної моделі є те, що емоційні реакції та поведінка людини залежать від думок, переконань, інтерпретацій себе, ситуацій, у яких людина перебуває, а також від значень, які людина надає подіям, що відбуваються. Поведінковий аспект полягає у тому, що поведінка або те, що ми робимо, відіграє ключову роль у підтримці або зміні психологічних станів.

Теорія соціального навчання базуються на тому, що: (а) більшість проявів поведінки людини (дії, вчинки, реакції) підлягають навчання; (б) небажану поведінку можна змінити; (в) розвиток нової моделі поведінки відбувається шляхом підкріплення, настання відповідних наслідків, а також спостереження і моделювання.

У Курсі увага також буде зосереджена на особливостях соціальної адаптації особи після звільнення з установ виконання покарань, зокрема питаннях ефективної взаємодії із середовищем, формування навичок керування емоціями та почуттями, навичок ефективного спілкування, налагодження стосунків із сім'єю, рідними, навичок пошуку роботи та житла, ефективної взаємодії з роботодавцем та колективом, вміння планувати свій бюджет та керувати власними коштами, навичок збереження та зміцнення здоров'я, відновлення організму після тривалого стресу, критичного мислення. Крім того, в курсі з підготовка до звільнення звертається увага на формування в осіб, які готуються до звільнення, знань щодо відновлення документів, повернення батьківських прав, побудови здорових стосунків з партнером/ партнеркою, навичок прийняття рішення, творчого підходу до вирішення проблем, відповідальності, впевненості в собі та своїх силах тощо.

Тематика занять в межах модулів

МОДУЛЬ 1. ЕМОЦІЇ ТА ПОЧУТТЯ

Заняття 1. Вступ до модуля. Якою є природа наших емоцій та почуттів

Заняття 2. Як емоції впливають на життя після звільнення

Заняття 3. Як навчитися керувати своїми емоціями та почуттями

Заняття 4. Як впоратися з гнівом та агресією

Заняття 5. Як впоратися з тривогою та соромом

МОДУЛЬ 2. ЕФЕКТИВНЕ СПІЛКУВАННЯ

Заняття 1. Вступ до модуля. Що таке стосунки і спілкування

Заняття 2. Як спілкуватися ефективно

Заняття 3. Як протидіяти тиску

Заняття 4. Як конструктивно вирішувати конфлікти

Заняття 5. Як налагодити стосунки з чоловіком/дружиною

Заняття 6. Як покращити контакт зі своїми дітьми

Заняття 7. Як відновити батьківські права

Заняття 8. Як налагодити стосунки з батьками

Заняття 9. Як побудувати стосунки з партнером/ партнеркою

МОДУЛЬ 3. ПРОТИДІЯ СТИГМИ ТА ДИСКРИМІНАЦІЇ

Заняття 1. Вступ до модуля. Що таке стигма та дискримінація, їх вплив на життя людини

Заняття 2. Як не стигматизувати себе, або що таке самостигматизація та як її подолати

Заняття 3. Як протидіяти дискримінації

МОДУЛЬ 4. ЖИТЛО, НАВЧАННЯ ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Заняття 1. Вступ до модуля. Як набути життестійкості після звільнення

Заняття 2. Як відновити втрачені документи

Заняття 3. Як знайти житло

Заняття 4. Чому вчитися ніколи не пізно

Заняття 5. Як знайти роботу

Заняття 6. Як спілкуватися з роботодавцем

Заняття 7. Як успішно пройти співбесіду

Заняття 8. Як не втратити роботу

Заняття 9. Як планувати свій бюджет

МОДУЛЬ 5. ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я

Заняття 1. Вступ до модуля. Що таке здоров'я та як дбати про себе

Заняття 2. Що необхідно знати про туберкульоз, його профілактику та лікування

Заняття 3. Що необхідно знати про ВІЛ/СНІД, його профілактику та лікування

Заняття 4. Що необхідно знати про гепатити В і С, їх його профілактику та лікування

Заняття 5-6. Як зберігати стійкість у відмові від вживання ПАР (наркотиків та алкоголю)

Заняття 7. Як відновити організм і поліпшити стан здоров'я після тривалого стресу та хто допоможе у цьому (в т. ч. укладання декларації з сімейним лікарем тощо).

МОДУЛЬ 7. ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ ТА ПОЗИТИВНА ЖИТТЄВА ПЕРСПЕКТИВА

Заняття 1. Вступ до модуля. Як ми плануємо життя

Заняття 2. Як зрозуміти, що в житті найголовніше

Заняття 3. Як бажати, щоб досягати

Заняття 4. Як ставити цілі

Заняття 5. Як долати перешкоди та підтримувати себе

Порядок проведення курсу

При підборі груп для проведення занять в рамках курсу необхідно враховувати результати оцінки ризиків та потреби учасників. Бажана чисельність учасників 8 – 12 осіб.

Заняття у межах курсу підготовки до звільнення проводяться у груповій та індивідуальній формі з використанням інтерактивних (тренінгових) методів навчання.

У разі групової форми реалізації Програми заняття триває 120 хв (2 год), у разі індивідуальної – 60 хв (1 год). Рекомендована періодичність занять – не рідше одного разу на тиждень.

До проведення занять в межах курсу можуть долучатися психолог, інспектор з підготовки до звільнення, представники громадських та державних організацій, які співпрацюють з установою виконання покарань.

Моніторинг та оцінка результатів курсу

Курс передбачає здійснення моніторингу і оцінки досягнень учасників у напрямі підвищення рівня знання та розвитку соціальних і життєвих навичок,

необхідних для успішної ресоціалізації та адаптації після звільнення, що здійснюється за допомогою наступних форм:

- форма оцінки знань і навичок учасників до проходження програми;
- форма оцінки знань і навичок учасників після проходження програми;
- форма оцінки кожного заняття, що заповнюється учасниками після кожного заняття;
- форма оцінки досягнень кожного учасника, що заповнюється ведучим після кожного заняття;
- форма оцінки програми в цілому, що заповнюється учасниками після проходження програми;
- форма оцінки досягнень на шляху до позитивних змін кожного учасника, що заповнюється ведучим після проходження учасниками всієї програми.

Ступінь досягнення мети програми (високий, середній, низький) визначається шляхом аналізу різниці в показниках форм оцінки знань і навичок учасників «до» та «після» проходження програми. Дані форми дозволяють ведучому здійснити аналіз обізнаності учасника, а також, аналіз результатів участі у програмі та ефективність використання отриманих навичок.

Також для здійснення моніторингу та оцінки ефективності використовується форма оцінки досягнень кожного учасника після кожного заняття. Дана форма заповнюється ведучим на основі відповідної форми, заповненої самим учасником, та включає в себе показники вмотивованості учасника та його динаміку змін під час проходження програми.

Форма оцінки досягнень на шляху до позитивних змін кожного учасника також заповнюється ведучим після проходження всієї програми та на основі заповнених кожним учасником відповідних форм. Вона спрямована на узагальнення досягнутих результатів учасником (набуті знання, сформовані установки та переконання, розвинені навички, позитивна зміна в поведінці) та має містити рекомендації щодо подальшої роботи з засудженою особою.